

Communio

Časopis Starokatolické církve v České republice

Ročník 28 (2022), číslo 3

**Bendy: Někdy si říkám, jestli naše patronka
k sobě nevolá různé průšviháře**

Milosrdný Samařan v nás a s námi

Z obsahu

- 2 Rozhovor s Markem Bendym Růžičkou
 - 8 Manželství, partnerství, synoda
 - 10 Kázání canterburského arcibiskupa Justina Welbyho
 - 14 Milosrdný Samařan v nás a s námi
 - 17 Povídání o herezích III.
 - 20 Rozverně o jedné zbožné legendě
 - 22 Andreas Sturm: Jak vlastně slavíme?
 - 32 Kandidáti na podzimní synodu
-

Communio

Časopis Starokatolické církve v České republice
Ročník 28 (2022), číslo 3

Vydává Starokatolická církev v ČR,
Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002

Redakční uzávěrka 9. 8. 2022

e-mail: stkat@starokatolici.cz, www.starokatolici.cz

Názory autorů nevyjadřují stanovisko redakce,
za obsah příspěvků zodpovídají autoři.

Náklady na výrobu čísla činí 30 Kč.

Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Neoznačené fotografie archiv redakce.

Foto na titulní straně Mark Arron Smith, Pexels.com

Úvodník

Milí bratři a sestry,

žijeme v zajetí cyklického času. Náš občanský rok se dělí do dvanácti měsíců, 52 týdnů a každý týden má 7 dní. V církvi každoročně prožíváme události církevního či liturgického roku, v našem případě podle tříletého ekumenického lekcionáře. Středověcí křesťanští vzdělanci dobře znali číselnou symboliku, kterou využívali ke zvýšení účinku svých sdělení. V husitských kronikách tak třeba nacházíme čísla sice evidentně fiktivní, která však souvisela s biblickými čísly a jejich násobky. Podobně tomu bylo i v hudbě, kde se změnou metra mohl zvýraznit teologický význam zhudebněného textu.

Začátkem podzimu také uplynou tři roky od poslední synody naší církve. Ve dnech 13. až 15. října 2022 se zvolení zástupci českých, moravských a slezských starokatolických farností potkají v Bystřici pod Hostýnem k volbě nové synodní rady, komisi a k projednání některých důležitých témat. Zejména mám na mysli svěcení žen do všech stupňů duchovenské služby, jemuž jsme se na stránkách Communia věnovali v několika článcích, a žehnání partnerství, které v tomto čísle ve svém článku představuje Petr Miencil.

Aktuální číslo Communia je svým způsobem ve znamení cesty. Vedle materiálů pro synodu, která se podílí na formování cesty starokatolické církve, zde totiž toto téma najdete v různých varietách. Svěží rozhovor s Markem Ben-

dym Růžičkou vás nechá nahlédnout do jeho osobní životní cesty, která se nedílně prolíná i s církevním prostředím. Darina Bártová vás prostřednictvím článku o legendě o Josefu z Arimatie nechá nahlédnout do cest příběhů, pokračování seriálu o herezích od Kamila Kozelského je pak zase střípkem z historické cesty církve a jejích představitelů, cestujících do exilu a zase zpět. A jako příležitost k zamyšlení nad naší vlastní cestou může posloužit úvaha nad podobenstvím milosrdného Samařana. Ať už se se začátkem září vydáte na jakoukoliv cestu, ať Pán žehná vaše kroky.

S přáním Kristova pokoje

Lukáš M. Vytlačil
šéfredaktor

„Někdy si říkám, jestli naše patronka, Máří Magdaléna, k sobě nevolá různé průšviháře...“

Rozhovor s Markem Bendym Růžičkou

Když zavítáte do Prahy, budete mít několik možností, kam zamířit na starokatolickou bohoslužbu. Ať si vyberete kteroukoli z farností, neuděláte chybu. Je možné, že vás kroky zavedou k Čechovu mostu. Můžete pak sejít po schodech k nevelké kapli a možná se tam setkáte s knězem, u kterého vás zaujme jeho neformálnost a přirozenost. Pokud tomu tak je, zřejmě jste právě potkali Marka Bendyho Růžičku, kterého jsem požádal o rozhovor.

Ahoj Bendy! Začnu „z vostra“. Už když jsem tě před lety potkal, nemohl jsem si nevšimnout těch několika zmínek, ze kterých jsem pochopil, že jsi býval františkánem. S ohledem na mou oblibu svatého Františka je má první otázka nasnadě: Jak se z františkána stane starokatolík?

Ahoj Kamile, díky, že jsi mně oslovil. V první řadě bych se rád vrátil k tomu, čím mě František z Assisi oslovil a stále oslovuje. V zásadě je to pořád stejné, jako před těmi více jak 30 lety. Je to jeho minimalismus, co se týká vlastnění – v jeho případě spíš nevlastnění – věcí, vztahem k přírodě jako k Božímu stvoření a ideou bratrství a sesterství. Vždyť i o smrti mluvil jako o sestře Smrti. A v neposlední řadě věc, kterou, čím jsem starší, tak víc a víc obdivuju, a to, že jeho první řehole byly tři citáty z evangelia. Jak moc je to legenda, těžko říct, nicméně vypráví se, že se modlil a třikrát otevřel Písmo. Když žádal tehdejšího papeže o schválení, docela ho tím vykolejil. Na rozdíl od jiných paragrafovaných řeholí, obsahovala ta

jeho víceméně jen citáty z Evangelia. Ve finále i papež musel uznat, že nelze nikomu bránit v tom, aby žil podle Evangelia. Měl jsem to štěstí, že jsem poznal františkány v přechodovém období, kdy dojížděl předrevoluční model tajných domů, kdy pár bratří (sester) si pořídilo nějaký domek, ráno a večer se scházeli na modlitbě breviáře nebo při slavení Eucharistie, a přes den pracovali v civilních zaměstnáních. Pak necelé dva roky po revoluci zemřel provinciál, a historie se opakovala, zvítězili konventuálové. Řádu byla navracena řada klášterů a život se diametrálně změnil. Protože jsem dělal fakultu, jelikož povolání ke kněžství u mě přišlo dřív, než jsem vstoupil k františkánům, začaly moje naivní představy, zvláště o bratrství a životě v nezajištěnosti, dostávat pořádné trhliny. Všechno to vygradovalo v Uherském Hradišti, kam jsem byl poslán hned po svěcení. Komunita tam prakticky nefungovala, protože všichni jsme byli zahlcení pastorační, možná jsme si řadu povinností i vymýšleli, abychom nemuseli trávit čas

se spolubratry. Apoštol Pavel říká, že se naučil žít v nedostatku i v nadbytku. Mně ten nadbytek vůbec nešel, a cítil jsem, jak mně to šťve a zároveň vnitřně rozkládá. Já, menší bratr, v době kdy řada lidí obracela každou stokorunu, protože někteří začali přicházet v té době o práci, jsem fakt nemusel řešit, jestli natankuju plnou nádrž nebo naplním ledničku.

To je skutečně celkem daleko od Františkova ideálu...

Taky jsem měl ten pocit (smích). Do toho přišel druhý náraz a tím byla kněžská služba. Je hezké na fakultě teoretizovat o nepřipustnosti rozvodů, o přirozeném plánování rodičovství. Jiná věc je pak setkávat se s konkrétními lidmi v praxi, kterých se to týká. Je to jak studovat medicínu a amputovat na pitevně končetiny, a pak stát tváří v tvář mladému člověku, sportovci, kterému tím převrátíš život naruby. Asi půl roku mně ze spaní budil citát z Matoušova evangelia: Na stolec Mojžišův zasedli zákoníci a farizeové... (Mt 23,1-4). Během toho roku jsem se nejen setkával s řadou lidí, ke kterým byla církevní nařízení tvrdá, ale i s řadou lidí, které zasáhla selhání mých kolegů, ať už co se týkalo sexuálních vztahů či nezvládnutého celibátu v podobě konzumace alkoholu, fixace na peníze atd. Možná to taky byla z mojí strany pýcha, že jsem nechtěl být jako oni, selhávat a zároveň ubližovat těm, které jsem dostal na starost. Celé to bylo o to komplikovanější, že jsem byl tradičník, takže odejít jsem nedokázal. Navíc mně kněžství, byť v této tradiční podobě, fakt naplňovalo víc, než co kdy před tím.

Nicméně stejně to dospělo do bodu, kdy se ve mně něco zlomilo a rozhodl jsem se odejít. Ptal jsem se na oficiální možnost jak odejít, ale přišlo mi to tak zdlouhavé a ponižující, že jsem se oženil, a tím pádem jsem byl vyloučen ipso facto. (CIC 694 § 2) Zůstal jsem v Hradišti a bylo zajímavé (v té době i bolestné) zažívat, jak lidé, co tě předtím plácali po rameni, přecházeli na druhý chodník, případně si odplivli. Taková perlička, měl jsem problém dodělat civilku, protože pro všechny jsem byl persona non grata. Naštěstí na úřadě, který o tom rozhodoval, seděla paní, která nebyla kostelová, takže jsem zbytek civilky dosloužil v uherskohradištské nemocnici. A najednou přišlo to, po čem jsem toužil v klášteře, existenční nejistota, kdy jsme nevěděli, jestli druhý

den budeme mít co jíst, protože jsme se ženou dělali keramiku a byli závislí na tom, zda něco prodáme, a když prodáme, jestli nám zaplatí. Z kláštera jsem odcházel s výplatou za poslední měsíc civilky, což tenkrát bylo asi 1200 korun. Rodině jsem nechtěl říkat o pomoc, protože z toho byli zdrcení. Víc jak deset let jsme k sobě hledali cestu, já byl přesvědčený, že jsem se rozhodl správně, oni byli přesvědčeni, že jsem zradil Pána Ježíše a že skončím v pekle.

To muselo být velmi bolestné. Jak se ti připletli do cesty starokatolíci?

Jak už jsem zmínil, kněžská služba mi chyběla, četl jsem v té době nějaký rozhovor s Vaškem Pavloskem o ženatých kněžích a jejich působení. Ale můj problém byl hlubší, i kdyby zdobrovolnili celibát, nevyřešilo by to věci, se kterými jsem se pral. Vůbec jsem si nedovedl

představit, že bych se stal protestantským duchovním, protože katolická spiritualita, přes všechnu pokroucenou praxi, mi byla a je nejbližší. Pak, asi po dvou letech, kdy jsem se pomalu smiřoval s tím, že s kněžskou službou je definitivní konec, jsem se potkal s tehdejším biskupem Dušanem. Zjistil jsem, že moje pohledy na různé věci se protnuly s tím, jak to mají starokatolíci. A protože v nedalekém Zlíně, po ucpané silnici asi hodinu cesty, hledali duchovního, tak se stalo, že spolu s nynějším biskupem Pavlem jsme usilovali o vznik společenství, ze kterého časem vznikla zlínská farnost. Ale aby to nevyznělo celé jako kritika, jsem moc rád za svoje františkánské období. Jednak mi to pomohlo ujasnit si řadu věcí, a koneckonců i moje přezdívka pochází právě odtud, kdy při písemce z řečtiny profesor dešifroval můj podpis, klikyhák Bernardin, jako Bendi. Brzo už mi nikdo jinak neřekl a jako v pořadu Chcete mně? jsem na to začal slyšet.

Z Hradiště a Zlína je to do Prahy přece jen kousek dál, co Tě přiválo do našeho hlavního města?

Ač jsem dítě z vesnice na jižní Moravě, při svém pobytu v Praze za časů františkánských jsem tam našel druhý domov a spoustu lidí, které mám rád. Proto jsem po rozchodu s první ženou odešel z Hradiště, kde na mně všechno padalo, a vrátil se do Prahy, kde jsem byl rád za anonymitu a za možnost sehnat práci ve větším městě. V té době byl už Pavel jáhnem a za rok se stal knězem, takže úplně jsem zlínské společenství nenechal ve štychu. Ne že bych to nějak v té

době moc řešil, protože jsem měl plno starostí sám se sebou. A stalo se, že načasování mého příchodu bylo docela dobré, protože od Máří krátce před tím odešel (byl odejit) Ivan Štampach a s ním odešla většina lidí. Duchovní správou byl pověřen prof. David Holeton, světo- vě uznávaný liturgista, bohužel s horší znalostí aktivní češtiny. Byl jsem k Máří jako pomocný duchovní poslán v srpnu 2002 s tím, že jsem zastupoval i v ostatních společenstvích. Nezmínil jsem, že už v dobách klášterních mně přitahovala idea dělnických kněží. Ani na chvíli jsem v Praze neuvažoval o tom být duchovním na plný úvazek. Vlastně chvíli jo, to když jsem asi měsíc nemohl sehnat civilní zaměstnání.

Vaše farnost je specifická už jen samotnou kaplí...

To jsi řekl dobře, protože co se týká stavby, tak tam není nic jistého. Není znám

původ, respektive existují asi tři teorie, kdo dal kapli postavit, a není s určitostí známý ani architekt, který ji navrhl. Má pohnutou historii nejen obrazně řečeno, jak lze částečně vyčíst z vitráží v kapli, ale i fakticky, protože se v 50. letech přesuovala asi o třicet dva metrů jako první sakrální stavba na území České republiky. A ještě jeden primát má, byť jen pražský, je to nejdéle využívaný starokatolický liturgický prostor (od roku 1908).

Ale kaple a církev, to nejsou jen kameny, ale hlavně lidé. Musím říci, že když jsem navštívil vaši farnost, cítil jsem se tam velmi příjemně. Myslím teď právě ten lidský rozměr.

Za to jsem moc rád, že ses u nás cítil dobře. Tím, jak jádro farnosti spolu funguje už víc jak 15 let, občas si říkám, jestli nejsme drobet sektářští, ne ve smyslu indoktrinace, ale v chování k lidem, kteří k Máří zavítají. Vzhledem k tomu, že

někteří se vracejí a někteří i zůstávají, tak snad ne. A někdy si taky říkám, jestli naše patronka, Máří Magdaléna, k sobě nevolá různé průšviháře, kteří se pak snaží vytvářet společenství průšvihářů kolem Eucharistie. Já osobně na toto společenství nedám dopustit, protože jak nedávno citoval kohosi Jozef Husovský při výkladu listu Galatským: „Neste břemena jeden druhého“ (Gal 6,2), že někdy jsme nosiči a někdy jsme tím břemenem. Máří je pro mě rodina. Po lidské stránce jsem tam zažil dva silné momenty, po rozchodu s Katkou, druhou ženou, které vděčím za to, že mně učila mluvit, jak mi zobák narostl a vyhýbat se náboženské hantýrce, jsem předstoupil před lidi u Máří s tím, jestli jsem pro ně stále důvěryhodný, a dostala mně jedna odpověď: máme rádi tebe i Katku a budeme se za vás modlit. A druhý moment byl ještě trochu drsnější, když jsem se hrabal z toho rozchodu

a byl jsem úplně na dně, chtěl jsem to zabalit, nicméně bylo před Velikonocemi a nechtěl jsem, aby Kristovo vzkříšení prožívali ve smutku a zmatcích. Své plány jsem odložil, a musím říct, že slavení Velikonoc u Máří mi dalo sílu do dalších dní. No, a pak už to bylo jen lepší a lepší.

Zaslechl jsem, že vaší farnosti se říká liturgická laboratoř, co si pod tím mám představit?

Rozhodně to není tak, že bychom si potrpěli na bílé pláště a zkumavky a vyráběli novou liturgii. Za mě je to o tom slavit liturgii aspoň trošku zážitkově a přizpůsobovat ji životu a potřebám současného člověka. Když jsem v minulé odpovědi zmínil slavení Velikonoc, tak jednu dobu byla vrcholem liturgie Zeleného čtvrtku, kdy jeden druhému myjeme nohy, protože pak se většina lidí na svátky rozprchla do světa. Z téhož důvodu slavíme i 4. ne-

děli adventní jako dětskou vánoční. Pak je to i otázka živlů, ať se to týká Eucharistie, kdy slavíme s klasickým chlebem, nebo když křtíme, tak se spoustou vody, a ne s kapátkem. V tomhle ohledu jsem moc rád jak za předchozí kooperaci s Davidem Holetovem, tak za to, že i ostatní přicházejí se svými nápady.

Nejsi činný jen ve farnosti, pokud vím, angažuješ se v sociálních službách?

Jo angažuju, tohle slovo ve mně vyvolává řadu konotací, pravda je taková, že jsem členem Psychosociálního intervenčního týmu. To je tým lidí, který spolupracuje s jednotlivci i skupinami při zvládání dopadů hromadných neštěstí na komunitu. Pokud bych chtěl vypíchnout jednu věc, která souvisí s mojí duchovní praxí, tak je to slavení rituálů a ekumenických bohoslužeb. Co se týká více sociálních projektů, tak u Máří podporujeme jednotlivce, případně skupiny. Každý rok v rozpočtu vyčleňujeme víc jak 30 % právě na tyto projekty. A taky díky lidem od Máří, zvlášť jednomu farníkovi, jsme v roce 2019 otevřeli občansko-právní poradnu v Berouně.

Vypadá to, že nudou zrovna netrpíš. Máš nějaký koníček, který ti pomáhá si vyčistit hlavu?

Kdybych byl kazeták, tak čistím hlavu jen lihem, leč nejsem, tak hledám různé způsoby relaxace. Jsem strašně rád, když někdy můžu být sám. To je pro mě lepší dovolená, než u moře. Ale ty máš na mysli básničky, o kterých jsme se bavili před tímto rozhovorem. No, rozhodně to nemám tak, že bych jich nasekal jak řezník jitrnic, zas tolik básnického střeva ne-

mám. V zásadě píšu a napadají mě věci ve dvou případech: když jsem v depresi a potřebuju se z něčeho vypsát, anebo když něco nebo někoho glosuju a paroduju, viz příspěvek do liturgického občasníku pro děti, původně jsem Victime paschalis myslel jako nesšíravou parodii. Takže pokud bys chtěl, abych něco vytvořil pro Communio, muselo by to být jak ve filmu Jen ho nechte, ať se bojí.

Doufám, že se neptám příliš troufale, ale zbývá ti při tom všem, co děláš, ještě čas na rodinný život?

Moc ne a rodina tím trpí. Jednak moc neumím vztahy na blízko, což koneckonců je i jeden z důvodů, proč se rozpadly mé předchozí vztahy. Farnost Máří je docela silná konkurence, takže občas zavdává příčiny partnerkám k žárlivosti. Ne, že by byla plná mladých a nadějných slečen, které by na mě hleděly jak na svatý obrázek, ale stačí mít prakticky každou neděli zarezervovanou pro bohoslužby, být občas lidem k dispozici v různých nekřesťanských hodinách a už to samo o sobě vytváří napětí, které asi taky občas zažíváš. Ale na druhou stranu, přežili jsme spolu covidové období na home office, aniž bychom se extra prudili, nebo – jak říká přítelkyně – si vyškrabali oči, takže za mě dobré. Bydlí s námi ještě plnoletá dcera a devítiletý kokr, a to je celá naše smečka.

Děkuji moc za rozhovor a přeji, aby se Ti dařilo jak v té smečce rodinné, tak té farní.

Připravil Kamil Kozelský

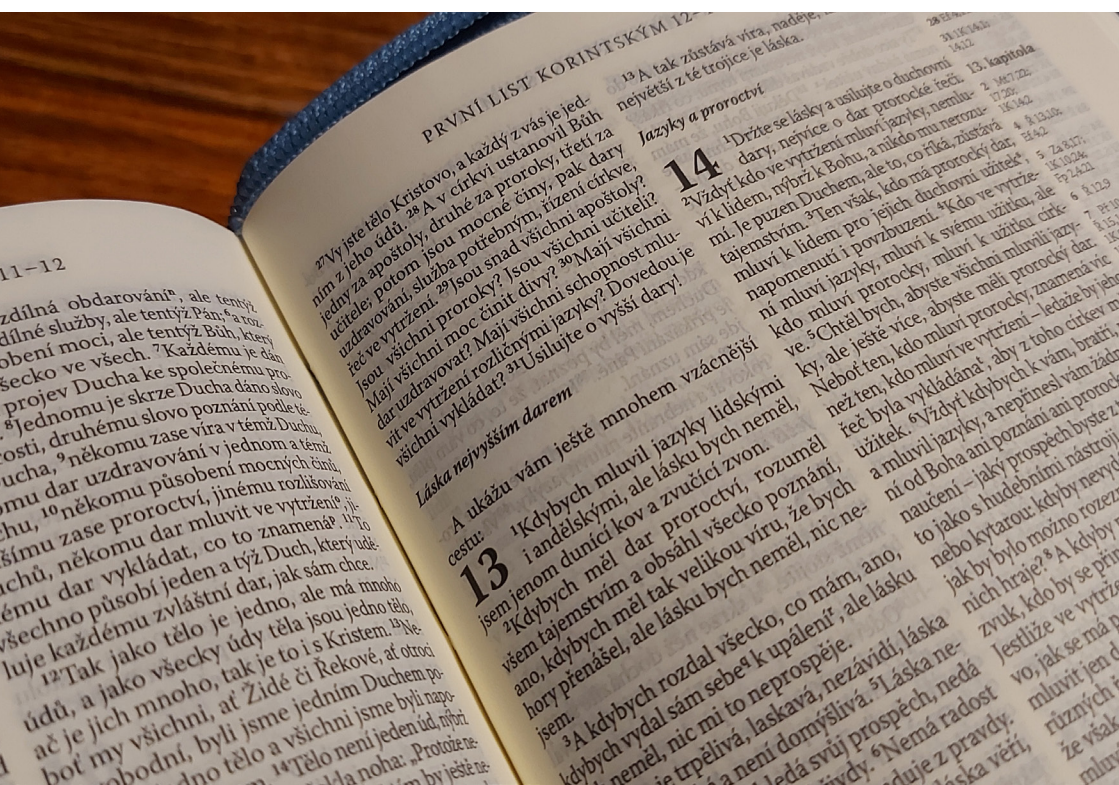
Foto: archiv Marka Bendyho Růžičky

Manželství, partnerství, synoda

Když po synodě 2019 začínala pracovní skupina Manželství a partnerství naše převážně online setkání, zdál se mi úkol svěřený synodou příliš rozsáhlý a příliš náročný. Tolik problémů a otázek, se kterými bylo potřeba se nějak se ctí vypořádat... Jak to je s rozvody a církevním sňatkem? Platí civilní sňatek i v církvi? Máme jako církev dovolit zehnnání stejnopohlavních párů? Jak je to se svátostným manželstvím? A jak se svátostmi obecně – je jich 7 nebo je to jinak?

Po třech letech práce skupiny končí. Synodě předkládáme dokument, který se omezil především na teologickou reflexi manželství a partnerství v současném starokatolickém chápání, přičemž jsme

se snažili brát vážně tradici nejen starokatolickou, ale také náhledy a postoje ostatních sesterských církví. Se vši vážností jsme vzali do úvahy nejen tradici svátostného pochopení manželství, ale také

nutnost pastoračně reagovat na rostoucí potřeby párů osob, které tradiční definici snoubenců nevyhovují – ať už jde o páry stejnopohlavní, nebo dvojice různopohlavní, které čelí nejrůznějšími situacím vztahového nebo právního charakteru – a navrhnout řešení pro 21. století.

Text naší pracovní skupiny potvrzuje vážnost, hloubku a posvátný rozměr manželství jako svazku muže a ženy, které v sobě nese rozměr stvořitelského Božího plánu, prokreace, vzájemné podpory, lásky a úcty „dokud nás smrt nerozdělí“. Je zřejmé, že se jedná o úběžník, ke kterému se lidé, každý jiným způsobem, přibližují v rámci našich vlastních omezení, lidských schopností nebo historií osobních životních karambolů. Dále pracovní skupina navrhuje ustanovení možnosti požehnání svazku dvou osob, které nemohou dostat definici svátostného manželství v jeho tradičním chápání – tedy těm, kdo nemohou nebo z vážných důvodů nechťejí přijmout svátostné manželství, a to za předpokladu, že takový svazek není církví vnímán jako hříšný. Požehnání je pastorační odpověď na celou škálu životních situací. Jde o dvojice nejen stejnopohlavní, ale také o páry různopohlavní, jejichž dalšímu manželství brání důvody vztahové, civilně-právní nebo církevně-právní. Sem patří také žádosti o tzv. rituální diakonii, tedy obřad v kostele pro ty, kdo nejsou pravidelně praktikujícími křesťany. Požehnání je tedy pastoračním úkonem, který není účelově zřizován pouze pro osoby stejného pohlaví, ale odpovídá na celou škálu životních situací, pro které

dosud neexistovala relevantní církevní odpověď.

Naše diskuse se záměrně nepohybovala na ose „liberál nebo konzervativce“. Snažili jsme se poctivě posoudit, zda životní situace těch, kdo manželství nemohou uzavřít, může být zdrojem vzájemného posvěcení osob, které v daném vztahu žijí (a také mohou vychovávat děti), přičemž odpověď zní „ano“. Starokatolická sakramentologie není černobílá – nula nebo jedna. Každé jednání církve (nejen ve starokatolickém, ale také v rahnerovském nebo ve východním pojetí) je sakramentálního charakteru. Dříve se pro žehnání a svěcení v „nesvátostném“ stupni označovalo slovem „svátostina“. Vše, co církev koná, má sakramentální, posvěcující charakter, který vykazuje rysy kontinua, tedy různého stupně a míry sakramentality – ať už jde o oficiální vysluhování tradičních sedmi svátostí, nebo posvěcení lidského života v nesčetných životních situacích.

S návrhem pracovní skupiny Manželství a partnerství se můžete seznámit na starokatolických sociálních sítích, popř. prostřednictvím duchovního správce vaší farnosti.

Petr Miencil

Foto: autor

Kázání canterburského arcibiskupa Justina Welbyho na závěr 15. lambethské conference

Canterburská katedrála, 7. srpna 2022

„Neboj se, malé stáde“. (Lk 12,32)

„Neboj se, Abrame. Hospodinovo slovo trvá navěky.“ (srov. Gn 15,1)

Když se bojíme, držíme se toho, co známe. Snažíme se zachytit se toho, co nám dává pocit, že máme vše pod kontrolou. Ať už jsou to věci, které vlastníme, majetek, který jsme si nashromáždili, nebo to, co sami sobě namlouváme o tom, jaká je naše moc, jaká je naše důležitost a co všechno můžeme. Když se bojíme, chceme se cítit pohodlně, mít kolem sebe to, co je nám blízké a důvěrně známé.

A tyto věci – naše domněnky, náš majetek – se nám stávají pohodlnou příkryvkou, která nás ale nakonec začne dusit. Nedovoluje nám totiž navázat kontakt mezi sebou navzájem, ani s Kristem. Zmenšujeme své světy a své ambice, protože nám to připadá bezpečnější, a tyto naše světy nás pak začnou definovat a omezovat. Takže se pak děje to, že instituce, moc, postavení, pozice, všechno to, čeho se držíme ze strachu – osobního strachu o sebe, ale i strachu o budoucnost církve – nakonec naplňují naše obavy.

Nezastírejme ale i to, že v tomto rozbitém světě existují velmi reálné důvody ke strachu. Řev lvů je skutečný. A skutečnost je taková, že je zde velmi mnoho utrpení. Společně jsme si povzdechli, když k nám dnes ráno dorazily zprávy o zemětřesení. Je tolik nejistoty. Na světě jsou lidé, kteří zažívají nejistotu v záso-

bování potravinami, nejistotu chudoby, nejistotu života v místech konfliktů, zmatků a přírodních katastrof. Lidé na celém světě žijí s realitou těchto obav každý den. Pro mnohé jsou tyto obavy skutečně velmi reálné.

Jak nám může Bůh říci „nebojte se“?

Nemáme rádi, když nám někdo říká, co máme dělat. Myslíme si, že nás příkazy omezují. Ne však Boží příkazy. Boží příkazy nás osvobozují. Osvobozují nás, abychom vstoupili do nového světa, který nám Bůh dává vidět a poznat. A tak jsme neustále vyzýváni, abychom se vydali na cestu od strachu k víře. A když sklouzneme od víry ke strachu, přijde k nám Kristus, jako přišel k ustrašeným učedníkům v horní místnosti. Zjevuje se nám a říká „nebojte se“. Přichází on k nám, nevolá nás, abychom ho hledali. Máme svobodu hledět vně sebe. Představit si nový způsob vztahování se ke světu kolem nás i ke světu mezi námi. Představit si, co to znamená, že nám bylo dáno království v Božím světě.

Jak řekl Ježíš, Boží království je blízko nás, Boží království je v nás. Nachází se třeba i, jak jsme včera dojemně slyšeli, v chlapci, který pod polštářem objímal tričko podepsané biskupem, díky němuž si uvědomil, že je jeho otec v Bohu a že má v Bohu věčného otce.

Já sám jsem to zažil v roce 2016, kdy k mému překvapení jeden z velkých deníků v této zemi objevil a zveřejnil skutečnost, že muž, kterého jsem považoval za svého otce, mým otcem ve skutečnosti není. Byl jím někdo jiný. Pak mi vyprávěli, že to byl jediný moment, kdy kdo viděl hlavního právního poradce anglikánské církve utíkat. Generální sekretář mu řekl: „Tak mi právě volal arcibiskup, že je nemanželský.“ A on na to odvětil: „To by neměl být problém. Nedávno jsme změnili církevní kánon, který zakazoval člověku lože nemanželského zastávat biskupský úřad. Tedy, jsem si dost jistý, že jsme ten

kánon změnili. Omluvte mě, jdu to ověřit!“ Ten kánon byl změněn v roce 1952, ale později mi sám říkal, že když běžel po chodbě, běželo mu hlavou: „Jestli jsme to nezměnili, tak není biskupem. A jestli není biskupem, tak kněží, které vysvětil, nejsou kněžími. A pokud nejsou kněžími, pak lidé, které oddali, nejsou manželé.“

Ke svému vlastnímu překvapení jsem v sobě našel nezlomnou jistotu, že Bůh, který mě zná, zná mou pravou identitu na té nejhlubší úrovni, na mnohem hlubší úrovni, než je nějaký test DNA. Tu jistotu můžete vidět i v příběhu, který vám budu vyprávět o kardinálu Văṇ Thuậṇovi,

bývalém saigonském arcibiskupovi. Devět let byl držěn na samotce, a ještě další čtyři roky ve vězení. Nakonec byl propuštěn, ale musel se zdržovat v oblasti daleko od svého domova. Jednoho dne se procházel venku nedaleko lesa. Z lesa vyšli tři lidé a ptali se ho, zda je pastor. Odpověděl, že ano, a tak ho požádali, aby s nimi šel tři dny cesty a pokřtil jejich vesnici. Byli to horalé. Šel s nimi a našel vesnici, která se obrátila ke Kristu díky poslechu letniční rozhlasové stanice. Tak je pokřtil, několik tisíc, jako křesťany, tedy, rozumí se, že katolické křesťany, dodával s úsměvem. Království Boží však boří naše denominační bariéry a překonává naše teologické pohraniční stráže.

Toto království je vidět i v tom, jak se vydáváme na cestu coby revoluční hnutí, kterým je Boží církev v Kristu. Ta nás totiž vede od pevného sevření k svo-

bodnému přijímání Boží milosti, od nedostatku s nulovým součtem k hojnosti, pohostinnosti a štědrosti – protože Bůh nás vyzývá, abychom se připojili ke zcela novému způsobu bytí, a Duch svatý nám dává sílu tuto výzvu přijmout.

To, co získáme, není to, co nám svět říká, že bychom měli chtít. To, čeho si svět cení, není to, čeho si cení Bůh. Následování Boha nám tedy nemusí přinést bohatství nebo moc ve světě. Vede nás ale k bohatství, které je větší než pozemský poklad – k pokladu v nebi a ke světu, který se přece jen trochu více podobá Božímu království.

Svět, kde lidé netrpí kvůli tomu, kde se narodili, kde neexistuje skandál chudoby a obrovské materiální nerovnosti, kde lidé nejsou pronásledováni pro svou víru, pohlaví nebo sexualitu. Kde nedovolíme, aby bohatí chlácholili naše bratry

a sestry slovy o tom, že na nich záleží, ale pak je materiálně ignorovali.

Protože v té výzvě „nebojte se“ se nám otevírají oči pro Boží zaslíbení. Jsme znovu povoláni, abychom se obrátili k životu tím obrácením, které nám denně říká, abychom se modlili k Bohu: „Důvěřuji ti. Věřím, že slyšíš mé modlitby, mé protesty, mé chvály, mé nářky, i to, když mé srdce k tobě volá v hněvu.“ Tím se také říká: ať se stane cokoli, důvěřuji, že mě úžasným a tajemným způsobem sytíš pro věčnost chlebem a vínem, nad nimiž byla vyslovena modlitba. Že v hostii vidím ukřižovaného Boha.

Toto obrácení nám rozšiřuje svět.

V uplynulých týdnech a dnech jsme se setkávali s lidmi ze všech koutů světa, s lidmi z různých společenských kontextů a s lidmi s různou zkušeností, která nám mohla být zcela cizí. A v těchto setkáních jsme našli lék proti strachu. Našli jsme ho u evangelisty Jana: dokonalá láska zahání strach.

Boží sliby se naplní. On dokáže nechat vzejít hojnost z neplodnosti a bohatství z naší chudoby. To je jeho zaslíbení pro nás. A to nás uschopňuje k tomu, abychom dnes byli radikální, odvážní, stateční, revoluční. Abychom měli odvahu věřit v Boha. Abychom měli odvahu vzdorovat světu, dokonce i ostatním křesťanům tím, že se budeme vzájemně bez ustání milovat.

Chceme mít tu odvahu, kterou zde projevují biskupové a jejich manželky a manželé, kterou projevují duchovní a laici v celém Anglikánském společenství, když dávají poznat dobrou zprávu těm, kdo žijí ve strachu. Odvahu, kterou

projevují lidé, kteří naplní kostel jen týden poté, co zde sebevražedný bombový útok 160 z nich zabil. Nebo ti, kteří letí s Misijním leteckým společenstvím do odlehlé části Papuy-Nové Guineje, aby tam v horách řadu dní pracovali a udělovali biřmování. Ale také odvahu, kterou projevují ti, kteří protestují proti porušování občanských práv, politickým machinacím při volbách, nebo proti zastřelení neozbrojených „barevných“ při rutinní silniční kontrole.

Když rosteme v lásce, náš strach se zmenšuje a Boží království nachází prostor, nachází svou vládu v našich srdcích a v našich životech, které žijeme jako Boží lid.

Drahé sestry a bratři v Kristu – to není pouhý pozdrav – drahé sestry a bratři v Kristu, kteří jste si navzájem i mně samotnému v posledních deseti dnech byli dražší a dražší. Když se teď vy, stejně jako já, budete vracet domů: nebojte se, odnese si odsud odvahu a povzbuzení – protože Otcí se zalíbilo dát vám své království!

Justin Welby

Přeložil Petr Jan Vinš

Foto: Úřad Anglikánského společenství

Milosrdný Samařan v nás a s námi

Příběh o milosrdném Samaritánovi je podobenstvím (viz např. Lukáš 10:25-37), které je známé a často zpracováváno. Zároveň je jedním ze střípků mozaiky, která nám Ježíše ukazuje nejen jako Božího Syna, ale také jako člověka. Člověka, který má nějaké poslání, s nímž naráží na neochotu či nepochopení svého okolí a dokáže se z toho nějak poučit a změnit svůj přístup. Při setkávání se Samařany i s jinými národy se Ježíš totiž neprojevuje vždy jako Bůh, od něhož bychom čekali neomylnost, ale odmítá je se stejným despektem, jaký k nim chovala tehdejší židovská, Hospodinem vyvolená společnost. Pod tíhou neporozumění a odmítání ze strany mnohých Židů, ale určitě i pod dojmem hluboké víry těch ostatních však doširoka otevírá náruč božího milosrdenství nejen pro vyvolený národ, ale pro všechny s upřímnou vírou. I my tedy vlastně za možnost žít naději tohoto milosrdenství vdčíme mimo jiné i Samařanům, kteří dokázali hloubkou své víry obměkčit Ježíšova tvrdá slova odmítnutí.

Tento příběh začíná jednoduchou otázkou. Co mám dělat, abych dostal život věčný? Tuto otázku si možná někdy pokládáme i my a rozhodně si ji ve vši vážnosti pokládali i mnozí reformátoři církve, jako třeba Mistr Jan Hus či Martin Luther. Ježíšovi ji však nepokládá někdo, kdo by neměl v odpovědi jasno. Tedy aspoň zdánlivě jasno. Jak víme z Evangelia, otázku mu položil **znalec Zákona**, tedy farizej, aby ho dostal do úzkých. Farizeové totiž velmi dobře znali všechna přikázání a usilováním o jejich dokonalé praktikování se prezentovali jako ideální příklady židovské náboženské praxe. Ano, rebe, vím, že mám milovat Boha a taky bližního svého jako sám sebe. Ale kdo to je, ten bližní? Na to Ježíš odpovídá podobenstvím o člověku, který byl okraden a zbit. A zatímco ležel zraněný u cesty, minuli ho kněz a levita, aniž by mu poskytli pomoc. Ježíš tu záměrně fa-

riseovi staví před oči pokrytectví „lepší společnosti“, protože kněz i levita byli zástupci vyšších společenských vrstev. A co víc! Tím, kdo zraněnému skutečně pomůže, není vůbec žádný pravověrný Žid, ale nějaký zatracený chlápek ze Samaří! Když se na to podíváme takto, tak se možná docela úspěšně Ježíšovi podařilo farizeje urazit. Obyvatelé Samaří se totiž z pohledu tehdejších Židů odchýlili od správné cesty a udržovali chybnou náboženskou praxi, což samozřejmě Samařským na oblíbenosti nijak nepřidávalo.

Přesto právě muž ze Samaří je tu uveden jako příklad toho, kdo miluje svého bližního. V danou chvíli vůbec nezkoumá, jestli zraněného zná, jestli ještě v okolí nejsou násilníci, nebo jestli se s ním vůbec má nějak zabývat. Vidí člověka, který potřebuje pomoc. Tady a teď. Ošetřil ho, dovezl do bezpečí a dokonce ještě hostinskému zaplatil, aby se o něj postaral

i dál, jak bude potřeba. Někdo s chybnou náboženskou praxí, kdo v očích farizeů nemá nijak vysokou hodnotu, je právě tím jediným z uvedené trojice cestujících, kdo v popsané situaci naplní lásku k bližnímu okamžitě a bezvýhradně.

Zkusme si trochu pozměnit realie a přenést se do aktuálnější situace. Je ne-

dělní ráno a míříte na bohoslužbu třeba na pražský Petřín. Kvůli přeplněné lanovce se vydáváte jednou z bočních cest z Újezda serpentínami nahoru. Je letní horko a v prudkém kopci vítáte každý stín, který potkáte. V jedné z křižovatek uvidíte na cestě nějakou černou hromadu, pár desítek metrů od vás a stejných

Henri van der Stok – Milosrdný Samaritán (1910)

pár desítek metrů od místa, kde potřebujete zahrnout. Ta hromada najednou začne vydávat nějaká nesouvislá sdělení. Tak a teď co? Co se mohlo stát? Udělalo se někomu špatně? Je to nějaký sjetý narkoman? Přece ho nemůžete jen tak nechat ležet, když může potřebovat lékařskou pomoc. Ale na druhou stranu, nemůže vám nějak ublížit? Nevíte, jestli nemá zbraň, jestli nebude nějak agresivní. Podobné otázky vám ve zkratce prolétají hlavou, ale přiblížíte se a z blízka už vidíte dívku, celou špinavou, jak se válí na zemi. „Nepotřebujete nějak pomoci?“ „Ne, všechno je v pohodě. Vážně, díky.“ A z dalších útržků, které už zase nepatří vám, vyrozumíte, že dáma přebírala a že za to může kdosi s nereprodukovatelnými označeními. Přesně takhle situace se mi stala asi před rokem, když jsem šel na bohoslužbu do svého domovského kostela sv. Vavřince na Petříně. Že bych si připadal nějak ušlechtilý, jak na nás může působit Samařan z dnešního čtení? To tedy vůbec ne. Dodnes si pamatuji na tu nejistotu a nervozitu, stejně jako na úlevu z toho, když se situace slečny nějak vyjasnila. Hlavou už jsem byl na Petříně, vlastně jsem si ani nechtěl nechat „kazit“ naladění na sváteční den. Právě tohle někdy i nepříjemné vybočení z našeho osobního komfortu je ale právě tím, co má Ježíš na mysli. Je-li nám někdo opravdu blízký, pak ho přece nenecháme v problémech, pokud by v nich mohl být. Snažíme se mu pomoci, i když to nemusí vyjít a nezřídka to taky nevyjde.

Asi každý z nás by si přál být na takové situace nějak připravený. Často to ale dost dobře nejde, protože se nečekaně

ocitáme v situacích, které vyžadují rychlé rozhodnutí a akci. Právě takové momenty, které pro nás mohou být i emočně vyjití a z mnoha důvodů nepříjemné, jsou ale takovým lakmusovým papírkem praxe naší víry. Ne proto, abychom si mohli připadat nějak lepší, že dokážeme bez mrknutí oka jednat křesťansky správně. Asi se mnou budete souhlasit, že si často v podobných situacích nijak hrdinsky nepřipadáme, naopak se někdy za sebe můžeme i stydět kvůli těm pochybám a strachu. Z pohledu naší osobní duchovní praxe ale výsledek není vlastně nijak důležitý, protože ten stejně bude záviset jen na Kristu. Podstatná je cesta. Proces, který na nás každý den působí, staví nás do nejrůznějších situací a může nám pomáhat k dalšímu rozvoji. To stejné je vlastně žitá víra. Pomáhat proto, že je to potřebné, nikoliv pro nějakou zásluhovost nebo pro „hustou“ image.

Na konci času nám Kristus vydá počet, neboli summu (řeceno s Mistrem Janem Husem), přesně těch chvil, kdy jsme kolikrát na sebe vlastně ani nijak moc hrdí nebyli, nebo které jsme ani nevnímali jako nějak podstatné. Milosrdný Samařan v tom pro nás může být krásný příklad toho, že je potřeba chodit jak s otevřenými očima, tak i s otevřeným srdcem. Právě tak se totiž můžeme stávat prodlouženou rukou Ježíšova milosrdenství, která i úplnou drobností a možná i nevědomky pomůže někde, kde je to zrovna potřeba.

Lukáš M. Vytlačil

Foto: Wikimedia Commons

Kterak se sounpodstatnost ukázala býti podstatnou, aneb povídání o herezích III.

„Byl, byl a byl, a přesto byl jedno. Světlo, světlo a světlo, avšak jediné světlo a jediný Bůh... Ze světla Otce přijímáme světlo Syna ve světle Ducha – to je stručná a jednoduchá teologie Trojice.“ (Řehoř z Nazianzu)

Kolem roku 260 se narodil člověk, je muž vděčíme za formulaci trojiční nauky a v neposlední řadě také za znění kréda, které o nedělích recitujeme při bohoslužbách. Ne snad, že by to byl on, kdo teologii Trojice precizoval, právě naopak. V patrologických pojednáních u jeho jména nezřídka nalezneme přídomek „arcibludař“. Až do vypuknutí sporu kolem jeho nauky toho o Areiovi nevíme. Narodil se v Lýbii a hlásil se k teologické škole Luciána z Antiochie. Nevíme jistě zda byl jeho přímým žákem, ale jistě se s jeho žáky znal a přátelil se s nimi. Luciánovy názory, prostoupené subordinacionismem, tedy naukou, podle které je v Trojici hierarchie osob, mu byly blízké. Areius strávil valnou část svého života v Alexandrii, kde byl vysvěcen na jáhna a poté i na kněze. Působil pak v kostele ve čtvrti Baukali, kde měla jeho kázání silný vliv. Napadal jednotu osob v Trojici a tvrdil, že Slovo (Logos) nebylo od věčnosti, ale byla doba, kdy Slovo nebylo. Syn byl tedy sice stvořen jako první a má tedy výsadní postavení v procesu stvoření, ale přece jen je stvořeným a tedy zcela podřízeným Otci. Bůh jej stvořil jako prostředníka pro své další stvoření. To by znamenalo, že Syn je jen jakési nižší božstvo a vážně by to ohrožovalo jak monoteismus, tak například soteri-

ologii – nauku o spáse. Alexandrijská teologie oproti tomu zastávala nauku o věčném plození Syna. Jelikož v Bohu nemůže být žádná změna, musel být Bůh vždy a věčně Otcem a Syn musel být vždy, jelikož je věčně Otcem plozen, podobně jako parsek vystupuje ze světla. Alexandrijský biskup Alexandr zasáhl a zakázal mu dále kázat. Nutno říci, že Areius musel být vynikající rétor a zřejmě i velmi charismatický člověk, protože na svou stranu získal podporu mnoha okolních biskupů. Mino jiné také zakladatele církevní historiografie Eusebia z Caesareje.

Alexandr svolal roku 323 do Alexandrie synodu, které se zúčastnilo přibližně sto biskupů, a Aria exkomunikoval. Ten utekl k dalšímu Eusebiovi, tentokrát z Nikomédie, který byl jeho dobrým přítelem. Před tím ještě stihl obvinít Alexandra ze sabellianismu, tedy nauky, která božské osoby redukuje na pouhé manifestace osoby jediné.

Eusebius z Caesareje zatím svolal místní palestinskou synodu, která umožnila Areiovi působit v Palestině, za což si vysloužil obvinění, že souhlasí s jeho bludy, a byl následnou Antiochijskou synodou v roce 324 taktéž z jejich strany exkomunikován.

Jak vidno, situace kolem Aria byla stále zmatenější a hrozila rozkolem v církvi,

když jedni exkomunikovali druhé. Iniciativu převzal císař Konstantin, který si přál sjednocení křesťanství v otázkách nauky. Konstantin svolal koncil do Niceje, kterého se zúčastnilo okolo tří set biskupů, aby vyřešili probíhající spor. Nutno říci, že téměř chyběli zástupci západu. Římský biskup Silvestr poslal na koncil dva své kněze. Mimo ně se do Nicei dostavil ještě Honorius z Cordoby a další tři biskupové, a to bylo ze západní části církve vše. Z východních účastníků můžeme vyzdvihnout alexandrijského biskupa Alexandra a jeho pomocníka a budoucího nástupce jáhna Athanasia. Na koncilu byl přítomen také Eusebius z Caesareje, který předložil koncilu své vyznání víry, aby se rehabilitoval z odsouzení Antiochijskou synodou, a není zcela vyloučeno, že konečná verze z části vyšla z jeho podkladů. Koncilu se měl také zúčastnit Nikolaos z Myry, což není nikdo jiný, než svatý Mikuláš. Existuje legenda, podle které když Mikuláš slyšel Areiovu řeč, neovládl své svaté pohoršení nad těmi bludy, vstal a udeřil Areia tak, až ten se skácel k zemi. To mělo být rozhodujícím okamžikem pro koncilní otce, kteří si uvědomili, že s pravdou se nedá kupčit a hlasovali pro Areiovo odsouzení. Nutno říci, že tato rádobý zbožná legenda pochází až z patnáctého či šestnáctého století, kdy měla obhájit použití síly v zájmu „svaté pravdy“. Pravda je taková, že Mikuláš do průběhu koncilu nijak zvlášť nezasáhl. Jak známo koncil nakonec přijal vyznání víry, které označuje Syna za soupodstatného s Otcem. „Pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem...“ recitujeme při bohoslužbě. Řecky: *homoúsios*. Pro úplnost je

nutno zmínit, že vedle toho se na koncilu právě na základě již zmíněných zprostředkujících snah Eusebia z Caesareje projednával podobný pojem *homoiúsios*. Ten lze přeložit jako „podobný, co do podstaty“. Prosazovali jej ti, kteří hledali střední cestu mezi arianismem a alexandrijskou či později nicejskou pozicí. V Niceji se však neprosadila. Koncilní otcové i císař se vyjádřili pro první uvedenou formuli a Areia exkomunikovali. Císař jej pak vykázal do exilu v Illyricu na západě dnešního Balkánského poloostrova. Mnohem později v rámci snah o usmíření mezi Ariány a pravověřím prosadil císař Konstantin pojem *homoios* jehož autorem je Akakios z Caesareje a který znamená „podobný podle Písma“. Tento směr však byl udržován při životě jen císařskou mocí a po smrti Konstantina nebyl dlouho udržitelný.

Pokud si císař sliboval od koncilu v Nicei vyřešení sporu, rozhodně se spletl. Spor dále existoval a koncil vlastně jen způsobil jasnější rozdělení na nicejsou a ariánskou stranu. Navíc císař sám svou jistě dobře míněnou snahou o usmíření svými mocenskými zásahy situaci jen dále komplikoval. V roce 328 totiž Konstantin (snad i díky působení jeho přátel) povolal Areia z exilu a po Athanasiovi, který zatím vystřídal na alexandrijském biskupském stolci zesnulého Alexandra, chtěl usmíření. To však Athanasius striktně odmítl. O několik let později, v roce 333 však Areia císař opět odsoudil a vyhnal. Oba již zmínění Eusebiové jen o dva roky později prosadili na synodě v Jeruzalémě jeho znovupřijetí. Téhož roku císař Konstantin vykázal do exilu v Trevíru Athanasia. Triumfálního

Arius na fiktivním portrétu ze 16. století

návratu se však Areius nedožil, neboť zemřel roku 336. O rok později jej do věčnosti následoval císař Konstantin, který se krátce před smrtí nechal pokřtít od Areiova přítele a zastánce jeho nauky Eusebia z Nikomédie.

Po Konstantinově smrti se situace zčásti ustálila tak, že na západě převažovalo nicejské pravověří a na východě arianismus. Spory však pokračovaly a biskupové byli odesíláni do exilu, aby byli po čase povoláni zpět a pak opět odsouzeni. Veliký obhájce nicejské ortodoxie, sv. Athanasius, byl do vyhnanství vykázán pětkrát.

Výrazné momenty nastaly v druhé polovině čtvrtého století, kdy kolem roku 355 rozpracovali tzv. anomitské učení diákon Aëtios a jeho sekretář a pozdější biskup v Kyziku Eunomios. Tvrdili, že

Syn je Otci ve všem nepodobný. Vycházeli přitom z myšlenky, že Boží podstata je člověku poznatelná a současně hájila shodu pojmu a skutečnosti. To znamená, že označení něčeho vyjadřuje jeho podstatu. Tedy to, co označujeme shodnými pojmy, se shoduje i co do podstaty a to, co má rozlišné označení, je si nepodobné také co do podstaty. Z toho vyvozovali, že jestliže Otec má přídomek nezrozený a Syn zrozený, je tím jasně dána nepodobnost jejich podstaty. Proti tomu vystoupilo mnoho vlivných teologů, nejvíce však kapadočtí otcové Basil Veliký, jeho bratr Řehoř z Nyssy a jejich přítel Řehoř z Nazianzu. Tito velcí učenci museli nakonec hájit soupodstatnost všech tří osob v Trojici, protože vedle novoariánů se objevili také makedoniáni, nazývání podle Makedonia z Konstantinopole, kteří popírali božství Ducha svatého.

Císař Theodosius II. svým ediktem z 27. února 380 vyhlásil Nicejské vyznání za jediné uznané. Následně svolal do Konstantinopole ekumenický koncil, kterému po jistou dobu předsedal i Řehoř z Nazianzu. Právě ten pak před zahájením konstantinopolského koncilu pronesl pět řečí, které do značné míry ovlivnily také následné církevní odsouzení arianismu ve všech jeho podobách, jednou pro vždy.

Je tak možné s trochou nadsázky říci, že díky bludným naukám, církev získala poklad promyšlené trojiční nauky, a tak nelze než souhlasit s apoštolem Pavlem, že „...kde se rozmnožil hřích, tam se ještě více rozmnožila milost!“ (Ř 5,20)

Kamil Kozelský

Foto: Wikimedia Commons

Rozverně o jedné zbožné legendě

Vypravěči příběhů v dávné i méně dávné minulosti si ne vždy lámali hlavy s historickou přesností svých vyprávění. Známe to důvěrně i z naší literatury. Všichni jsme se učili o kronice Václava Hájka z Libočan, všichni jsme četli Jiráskovo Temno.

V Glastonbury žije legenda o Josefovi z Arimatie. O tom Josefovi, který se lehce mihne v závěru evangelií (Mt 27,57-60; Mk 15,43-46; L 23,50-56; J 19,38-42). V podstatě se jedná stále o též příběh. Jediný fakt, který se dovídáme, je to, že Josef z Arimatie pohřbil Ježíšovo tělo. Pak už přichází ke slovu legenda. A ta nám říká, že... Josef byl Ježíšovým strýcem. Byl váženým obchodníkem, který se na svých cestách dostal až do Cornwallu. A zde je

místo pro fantazii všeho druhu. Proč by tedy hodný bohatý strýček nevzal na takový malý výlet do Glastonbury také svého synovečka, že? Zní to lehce romanticky a tuto myšlenku hravě rozpracoval v jedné ze svých básní William Blake.

Ale legenda pokračuje. Josef z Arimatie byl nikoli přímým účastníkem ale pozorovatelem Poslední večeře a po jejím skončení si přivlastnil pohár, z kterého účastníci pili. Sbírání suvenýrů celebrit tedy legenda datuje až k novozákonní době. Když potom po Ježíšově smrti snímал Josef spolu s Nikodémem tělo z kříže, rány začaly znovu krváčet. A tu se onen lehce pochybně nabytý suvenýr hodil k zachycení Ježíšovy krve. Tolik tedy vy-

Glastonbury Tor (Mark Harding, Wikimedia Commons)

právění o původu svatého Grálu. Josef se prý do Glastonbury vrátil krátce po Ježíšově vzkříšení (běžně najdeme datování 37–39) a založil zde první a nejstarší křesťanskou církevní obec. Tato část legendy stojí na tvrzení sv. Gildase Moudrého, který nepochybně moudrým byl, avšak v souladu s úrovní poznání 6. století.

Aby toho nebylo málo, Glastonbury je spojeno se staršími keltskými legendami. Významným posvátným místem je nedaleký pahorek Tor Hill, který dostal své jméno po věži církevní stavby ze 14. století. Kdysi prý pahorek vyčníval jako ostrov z okolních bažin a byl bájným ostrovem Avalonem, místem posledního odpočinku krále Artuše (údajný objev jeho rakve byl oznámen r. 1911). V nedalekém opatství stál i kříž tuto skutečnost potvrzující, podle nových bádání se však jedná o padělek z 12. století.

V tuto chvíli se i člověku neznalému artušovských a britských legend začíná vše spojovat dohromady – zde je totiž zdroj všech předpokládaných souvislostí mezi králem Artušem, Avalonem a svatým Grálem (který měl dovézt právě Josef z Arimatie). Na úpatí Tor Hillu je studna s červenou vodou, zvaná Chalice Well. Za červené zbarvení vody mohou oxidy železa – a to je skutečnost, kterou si lze lehce spojit s Kristovými hřeby, že? Studna je od rané středověkých dob spojena se zázračnými uzdraveními. Navíc tu z Josefovy poutnické hole zaražené do země (to světcí s oblibou činívali) vyrašil posvátný hloh, který, žel nepřekonal nájezd vandalů 21. století. Neoddiskutujeme však, že Glastonbury je místo spjaté

s dějinami křesťanství, i když ne vše s ním spojované je pro nás skousnutelné.

Legendy nás mohou poučit nebo také pobavit. Jaký však mají praktický význam? K Josefovi z Arimatie se jako k zakladateli nejstaršího církevního společenství pohanokřesťanů, navíc na Britských ostrovech, odkazují mnohé více či méně keltské církve, které vznikají od 50. let 19. století. Zvláště ty, které potřebují v očích svých i svého okolí doložit svou starobylost, potažmo dokazující velmi razantně, že mají apoštolskou sukcesi. Jako jednu z nejznámějších lze jmenovat např. *The Holy Celtic Church International* (mimochodem, tato církev uvádí ve výčtu svého duchovenstva minimálně jednoho Čecha), dále také poněkud konzervativní *The Celtic Episcopal Church* a další uskupení, která se nevezou specificky na vlně keltské spirituality.

Jaký praktický význam má legenda přímo pro nás? Poučili jsme se, že je zde místo, kde je možné vše. Kde se staré prolíná s novým, kde lze uchopit věci jinak, kde lze z hromady příběhů vytáhnout zbožnost, pověru, bizár, pravdu, zbožné přání či lež a totální úlet. Možná tak kdysi fungovala delfská věštitrna. Pokud chceme, aby něco dopadlo tak, jak potřebujeme a přejeme si, můžeme třeba putovat do Glastonbury. A možná zjistíme, že ani Glastonbury nás nevyvazuje z naší odpovědnosti za konce našich příběhů.

Darina Bártová

Zdroj síly nebo liturgický klerikalismus: Jak vlastně slavíme?

Text, který vám zde přinášíme, je českým překladem ukázky z německé knihy „Ich muss raus aus dieser Kirche“ (Musím z téhle církve pryč) bývalého římskokatolického špýrského generálního vikáře Andrease Sturma, který před nedávnem přestoupil do německé starokatolické církve. V knize se v řadě tematických kapitol vyrovnává s různou problematikou církevní moci a prožívání církevního společenství. Na ukázkou jsme vybrali kapitolu věnovanou liturgii a liturgickému slavení. Do češtiny přeložil Petr Jan Vinš.

Na předchozích stránkách [v knize, pozn. překl.] jsem se snažil poněkud rozebrat staré klišé o neomezené moci biskupa nebo generálního vikáře. Ne proto, abych se chtěl ospravedlnovat, ale naopak proto, abych ukázal, jak bizarní a paradoxní je vztah mezi nezdravou plností moci a zároveň frustrující bezmocí.

Moc kněze zahrnuje v jednom velmi podstatném smyslu udělování svátostí a sloužení mše svaté. Na tom se ukazuje, že skutečná moc musí vždy znamenat také skutečnou službu. Já sám jsem velmi rád knězem a slavení bohoslužeb i ve všední dny pro mě bylo zdrojem síly v každodenním životě. Kromě toho jsem se vždy celý týden těšil na nedělní slavení eucharistie s lidmi v katedrále nebo ve farnostech po diecézi. A samozřejmě mi jako duchovnímu chybělo udílení svátostí nebo pohřby, což už v mém novém úřadu generálního vikáře nebylo tak často možné. Možná to zní divně, že tolik zdůrazňuji pohřby, ale jako kněz jsem rád dopro-

vázal lidi v těžkých chvílích a pohřby jsem považoval za sice náročné, ale také velmi smysluplné. Je to totiž skutečná služba.

1 Andreas Sturm: *Ich muss raus aus dieser Kirche*. Herder, Freiburg im Breisgau 2022.

Kniha „Musím z téhle církve pryč“ nakladatelství Herder (2022)

Rád slavím bohoslužby a zároveň si všímám, že se na stále více místech do-
stávám do problémů a potýkám se obsa-
hově se stále větším množstvím obsahu
bohoslužeb. Je to moje chyba? Zdá se
mi, že téma viny a hříchu v našich bo-
hoslužbách neuvěřitelně dominuje. Ano,
člověk je hříšník a je závislý na Božím
vykoupení a na tom, že se k němu Bůh
sklání, na jeho lásce a milosti. Ale nemů-
žeme se u toho přece zastavit, protože
pak bychom souhlasili s Friedrichem
Nietzschem a mnoha dalšími, kteří říka-
jí, že my křesťané vypadáme tak nějak
neradostně a tudíž nevykoupeně. Vy i já
jsme ve křtu vykoupeni a přijati jako mi-
lované dcery a milovaní synové. Proč se
tato veliká radost nestává hmatatelnější
a uchopitelnější také při liturgickém sla-
vení, nebo možná právě při něm?

Mnoho lidí dnes žije ve velmi vyčer-
pávajících podmínkách. Sladit rodinu
a kariéru rozhodně není snadné. V práci
se toho požaduje stále více a stále rychle-
ji, ale i partnerství a rodina jsou přetíženy
stále většími nároky. Nemělo by být sla-
vení bohoslužby jakýmsi ozdravným pře-
rušením toho všeho? Jakýsi poločas? Čas
pro mě samotného, abych byl před svým
Bohem. Ne sám, ale společně se sestrami
a bratry, kteří mě provázejí na cestě. Jako
společenství, které v naslouchání Boží-
mu slovu, ve zpěvu a modlitbě, v oslavě
Boží přítomnosti nově interpretuje svůj
život a může tak načerpat sílu a důvěru.
A ano, je to samozřejmě také místo, kde
se vina a selhání mohou svěřit do Božích
rukou – a kde dochází ke smíření.

Ten poslední zmiňovaný aspekt je ale
tak silný, že se vším táhne jako červená

Andreas Sturm, někdejší špýrský generální vikář

nit: Jsi hříšník a máš ze všeho nejdřív vy-
znat své chyby a hříchy.

V misálu to máme černé na bílém:
v německé verzi Římského misálu máme
tři varianty vyznání viny. Forma C je asi
nejvíce pastoračně zaměřená verze, která
poněkud méně zdůrazňuje hříšný cha-
rakter člověka, ale nejpozději v modlitbě
za odpuštění a často i v modlitbách dne
si připomínáme svou hříšnou povahu.
Někteří kněží proto při eucharistické
slavnosti používají své vlastní modlitby
nebo modlitby více či méně upravují. Ze-
jména během svého působení v diecéz-
ním centru pro mládež, v organizaci
Katholische junge Gemeinde a ve Svazu
německých katolických mladých jsem
to konečně dělal také. Jako generálnímu
vikáři mi pak ale záleželo na tom, abych
při liturgii už nedělal jen „to svoje“, ale
abych se připojil k modlitbám celé církve.
Musím se přiznat: Bylo to pro mě stále
obtížnější. Mnohé modlitby jsou totiž
velmi vzdálené realitě lidských životů.
Nechápejte mě prosím špatně: nemám
zájem vnášet do liturgie každodenní
jazyk a banality. Jazyk, který používá-
me při bohoslužbách, by měl mít svůj

Bohoslužba pro svatební jubilanty v katedrále ve Špýru

původ v biblických obrazech. Ježíšovo působení, které přinášelo uzdravení a ospravedlnění, zejména s ohledem na lidi na okraji společnosti a potřebné, to by se v modlitbách mělo objevit. Jazyk liturgie, se vši úctou k tradici, však musí být vždy aktualizován a uveden do souladu s realitou života lidí. Ne nadarmo se mu říká „liturgický jazyk“: i jazyk se svým používáním neustále mění, a pokud v určitém okamžiku přestane člověk rozumět určitým jazykovým souvislostem, pak tyto již nadále nemají právo na existenci. Soukromý jazyk, dalo by se říci spolu s Ludwigem Wittgensteinem, už není jazykem. To platí i pro liturgii.

Dokumenty, jako je především *Litur-giam authenticam* z roku 2001, byly v tomto kontextu naprosto kontraproduktivní a mnoho toho narušily, protože je v nich nařízeno, že všechny liturgické texty musí téměř doslovně vycházet z latinského originálu. Tento nárok vedl k nepou-

žitelným a často obtížně srozumitelným textům v místních jazycích národních misálů. To je zvláště nápadné v historii dopadu těchto nařízení na nový anglický misál *Roman Missale*, který byl zaveden o Adventu 2011. Například překlad úvodního dialogu dříve zněl: „Priest: The Lord be with you. People: And also with you. (Kněz: Pán s vámi. Lidé: I s tebou.)“ A nyní byl změněn na: „Priest: The Lord be with you. People: And with your spirit. (Kněz: Pán s vámi. Lidé: I s duchem tvým.)“ Někdo by si mohl myslet, že to není nijak zvláště závažné, a věřím, že anglicky mluvící sbory si na tuto malou změnu rychle zvyknou. Jde však o něco mnohem dalekosáhlejšího: po II. vatikánském koncilu se ono původní znění objevilo v ekumenickém dialogu a po vydání liturgických textů z roku 1973 bylo použito také v nových liturgických knihách anglikánů, metodistů a luteránů. Pokud katolická církev nyní jednostran-

ně mění úvodní dialog liturgie, pak je to také velká urážka ekumenického dialogu a vzdaluje nás to od sebe navzájem v křesťanské pospolitosti.

Řím něco takového nemůže všechno uhlídat, ale zejména za papežů Jana Pavla II. a Benedikta XVI. podle mého názoru došlo k liturgickému zúžení a snaze vše řídit z Říma. V důsledku toho byla jednotlivým církvím přiznávána stále menší samostatnost a nezávislost. Jsem proto velmi vděčný za to, že nový německý misál, jehož příprava byla ohlášena již někdy na přelomu století, je neustále odsouván stále dál a dál.

Mimochodem, odtrženost od reality naší liturgie je často velmi „krásně“ vyjádřena v písňových textech. Reforma našeho zpěvníku některé věci zlepšila, ale stále existuje mnoho písni, jejichž obrazy a metafora vyjadřují velmi podivnou teologii a až komický obraz člověka. V několika diecézích, včetně naší diecéze ve Špýru, se například hymnus „Maria, Královno májová“ dostal do přílohy ke zpěvníku. Tato píseň je oblíbená v mnoha farnostech, také jsem si ji rád zazpíval. Když si ale text přečtu pozorněji, jsem z něj zmatený: Co vlastně vyjadřujeme, když ve druhé sloce zpíváme o „ženách barvy liliové“, které má „královna“ „ochraňovat“? Jde tady o čistotu a cudnost, kterou má ta bílá lilie symbolizovat? A potřebují tyto čisté ženy nějakou zvláštní Mariinu ochranu? Ano, píseň je to krásná. Ale utvrzujeme jejím prostřednictvím jisté myšlenky a obrazy – a právě takovými písňovými texty se tyto historické myšlenky nezmění, naopak se upevňují jako status quo, nebo se dokonce ustupuje zpět.

Podobně jako v případě *Liturgiam authenticam* i zde totiž rezonuje snaha co nejvíce se přiblížit původnímu překladu nebo původnímu textu písně. Liturgie je však živou oslavou Boží přítomnosti, nikoli nějakou muzejní akcí. Vůbec mi nejde o to, že bychom se nutně všichni museli sejít u pomyslného táboráku s kytarou a zpívat „*K svobodě je dlouhé putování...*“ nebo „*Právě teď je chválit Pána čas...*“. I v případě nových duchovních písni existuje jejich nějaké dobové zasazení a odpovídající kontext, a i u těchto písni je pak třeba se ptát na jejich teologii. Přál bych si ale, abychom při našich oslavách odvážněji spojovali staré a nové, aby se v našich písničkách našli jak mladí, tak staří, ženy a muži, a aby svým zpěvem a hudbou dodali modlitbě nový rozměr. To samozřejmě znamená také větší otevřenost vůči různým hudebním stylům a případně i nástrojům.

Téma liturgického slavení je ale ještě mnohem zásadnější: důležitou roli hraje také způsob, jakým jsou naše kostely koncipovány. Často jsem přicházel do liturgických prostor, kde se inscenoval jasný protiklad mezi knězem a shromážděním.

Karmelitský kostel ve Špýru s mříží pro sestry

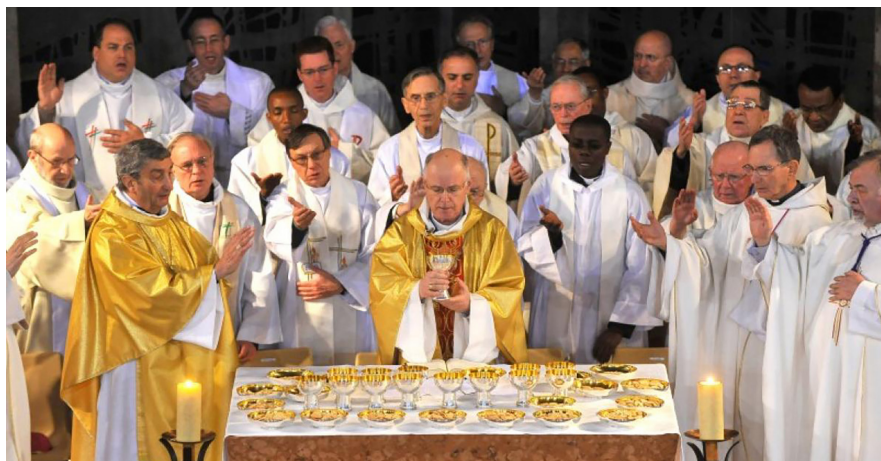
Vždycky jsem se na takovém místě cítil nesvůj. Cítil jsem se vyloučen, a to i jako kněz! Jedno z míst, které mě hned napadá, je náš karmelitský klášter ve Špýru, kde jsem ve všední dny nějakou dobu sloužil mši svatou se sestrami. Sestry tady sedí za mříží a ohradou a jsou tak přítomny slavení bohoslužby. Ale slavíme v takovém případě opravdu společně? Ano, v tomto konkrétním případě to může být komplikované. Ale vzpomínám si i na jiné kostely, které stále mají oltářní mřížku, u které se přijímá, nebo dokonce letnýň, přepážku mezi chórem a chrámovou lodí. Nebo třeba kněžské trůny, které kněze povyšují natolik, že je téměř nemožné, aby se cítil součástí slavicího společenství. Je-li to pak ještě podtrženo určitými rouchy, zvrhne se mše v klerikální sebedramatizaci – která je pak potvrzována i z druhé strany.

Sám od sebe bych to před časem nedokázal tak jasně vyjádřit. Teprve v loňském roce mi jedna pastorační asistentka otevřela oči. Měli jsem zvyk, že jsme po několik let zvali na mši do katedrály páry, které slaví výročí svatby. Na tuto slavnostní bohoslužbu chodily ty manželské páry velmi rády. Na konci bohoslužby měli všichni možnost získat individuální požehnání po 25, 40, 50 nebo i více letech manželství. Poté se před katedrálou podávala sklenka šampaňského a páry tančily svatební valčík na náměstí před katedrálou. V loňském roce jsme se zde rozhodli pro malou inovaci. Individuální požehnání párům už nedávali jenom jáhni nebo kněží, ale také pastorační asistentky a asistenti. Byl jsem rád, že biskup tuto mou myšlenku podpořil, a tak jsem se radoval, když jsme společně na

tuto pontifikální bohoslužbu vyrazili. Bohoslužba probíhala normálně, byla krásná a slavnostní, navzdory různým pandemickým omezením. My kněží jsme koncelebrovali a na závěr jsme společně odcházeli do různých koutů naší nádherné románské katedrály. Až o několik dní později mi jedna pastorační pracovnice popsala, jak jí připadalo to, co bylo z mého pohledu tak úspěšné: všichni sice nastupují společně, ale jakmile bohoslužba začne, nemají už společného nic. Muži přistupují k biskupovi a koncelebrují. Ostatní zůstávají odděleni pryč.

Nikdy předtím jsem to takhle neviděl. Cítil jsem se málem uražen a začal jsem tento postup obhajovat. Řekl jsem, že je důležitým znamením našeho kněžského společenství stát zde u oltáře s biskupem a společně slavit eucharistii. To byl přeci velký úspěch II. vatikánského koncilu, že zavedl možnost koncelebrace. Na to by se nemělo zapomínat! Ale to ji nezajímalo. Záleželo jí na tom, že jsme sice slavili, ale nakonec ne spolu. Není to liturgie pro všechny, ale liturgie pro kněze. Kněží zde mají své místo, jáhni také, i když až v druhé řadě, ale všichni ostatní se stávají jejich protějšky. V konstituci o liturgii II. vatikánského koncilu to ale zní jinak: „Matka církev si velmi přeje, aby byli všichni věřící vedeni k plné, uvědomělé a aktivní účasti na liturgických úkonech, jak ji vyžaduje sama povaha liturgie. K takové účasti je křesťanský lid jako „vyvolený rod, královské kněžstvo, národ svatý, lid patřící Bohu jako vlastnictví“ (1 Petr 2,9; srov. 2,4-5) mocí křtu oprávněn i zavázán.“

I když jsem tehdy hájil sebe a církev, nyní jsem si uvědomil, jak moc naše kon-

Koncelebraci mohou jinak prožívat kněží a jinak ostatní účastníci bohoslužby

celebrace ovlivňuje ostatní. Ptám se tedy sám sebe: je koncelebrace vůbec vhodná pro církve, která zároveň tolik lidí vylučuje ze slavení? Nezkresluje koncelebrace liturgii teologicky a esteticky? Nemám na to zatím jednoznačnou odpověď, ale cítím, že jsem se stal velmi zdrženlivým, pokud jde o koncelebraci. Je to pro mě novinka. Dobře si vzpomínám, jak jsem ještě před několika lety vedl vášnivou diskusi s jedním svým přítelem děkanem. On byl totiž proti tomu, aby se bohoslužby s uvedením nových farářů konaly odpoledne. Říkal mi tehdy, že přece není třeba všech těch velkých koncelebrací mnoha dalších kněží, ale že jde o oslavu farnosti společně s pastoračním personálem. Tehdy jsem nepochápal, co tím chce říci. Bylo přece hezké, když přišlo tolik lidí. I při mé vlastní instalaci do funkce faráře bylo mnoho kněží, kteří koncelebrovali...

Možná je namístě to celé nově promyslet: koncelebrace může mít své místo, když jsou kněží shromážděni kolem

biskupa, čímž se zviditelňuje myšlenka presbytera. Přesto je ale hranice mezi slavnostní bohoslužbou a přílišným klerikalismem docela tenká – přinejmenším když je v církvi tolik lidí vyloučeno od možnosti přijetí svcení. Možná by se proto mělo od koncelebrace zcela upustit až do okamžiku, kdy tato církev přestane od svcení vylučovat lidi kvůli jejich pohlaví, sexuální orientaci nebo rodinnému stavu.

Možná je to radikální požadavek. Ale to, co mi popsala ona pastorační asistentka, to zažilo mnoho žen a mužů v podobných situacích. Je proto třeba hledat nové způsoby, jak zapojit i do pontifikální liturgie ostatní pastorační pracovníky tak, aby se necítili vyloučeni – máme přece dost schopných a kreativních liturgiků, kteří nám k tomu mohou dát své dobré nápady a ukázat užitečné přístupy.

*Andreas Sturm
Přeložil Petr Jan Vinš*

Exlibris s duchovní tematikou

III. Náboženská exlibris (2. část) aneb není KGB jako KGB

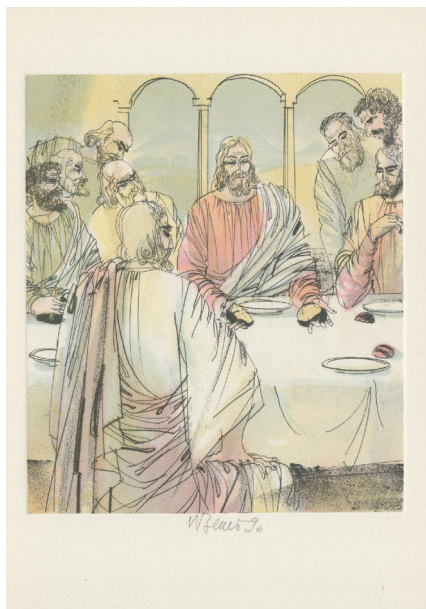
V našem seriálu o exlibris a drobné grafice se nelze nezmínit o velmi záslužné vydavatelské iniciativě pánů RNDr. Karla Žižkovského, čestného člena SSPE, a Josefa Runštuka, s názvem KGB. Je to vlastně název nakladatelství a zkratka znamenající: Kniha*grafika*bibliofilie.

Toto nakladatelství se zabývá vydáváním bibliofilských tisků již od roku 1972. Zní to téměř neuvěřitelně, protože i za soudruhů, v době ateistické totality, KGB vydávalo grafiku (nejen) s náboženskou tematikou. Muselo to zpočátku být formou soukromých tisků, od roku

1990 pak byla jeho činnost povolena Ministerstvem kultury ČR a roku 1991 vyšel první soubor oficiálně tiskem.

Od samého začátku se Nakladatelství KGB zaměřuje jen na bibliofilské tisky, grafické soubory a grafické listy **vysoké umělecké úrovně**. Má několik edic. Existují však i volné grafické listy, které jsou zaměřeny na hudební témata. Těch vyšlo již kolem padesáti.

V nejstarší ediční řadě, tzv. malém BIBLOSU, vyšlo v letech 1973–2013 celkem 55 souborů grafických listů s tematikou reagující na biblické texty. Mají

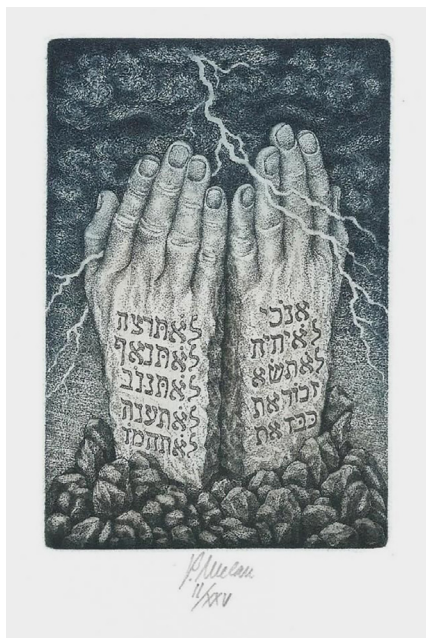

formát A5, grafiky jsou uloženy v kartonových různobarevných obálkách. Jedná se vždy o 10 originálních a signovaných grafických listů. Autorkou vůbec prvního vydaného souboru BIBLOS byla akademická malířka Olga Čechová, soubor měl téma *Píseň písní*. Tato erotická starozákonní kniha je jak mezi autory, tak mezi sběrateli velmi oblíbená.

Mezi autory skvostných grafik na biblická témata byli například Vladimír Suchánek (*Zjevení sv. Jana*), Vladimír Komárek (*Ecce homo*), Oldřich Kulháněk (*David*), Jindřich Pileček (*Genesis*), Jan Kavan (*Mojžíš*), Jaroslav Šerých (*Ordo amoris*), Jiří Šalamoun (*Pokoušení na hoře*), Adolf Born (*Betlém*), Anna Khunová (*Narození Ježíše Krista*), Jiří Brázda (*Via crucis*) – tento soubor jsme

měli možnost shlédnout na výstavě v naší katedrále sv. Vavřince v létě 2018 při celosvětovém kongresu sběratelů exlibris v Praze. Akad. malíř Karel Beneš vytvořil cyklus *Svědectví svatého Matouše*, Karel Demel *Salome*, Herbert Kisza *Genesis*, Josef Liesler *Píseň písní*, Jaroslav Dajč *Zázraky*, Eva Hašková *Babylonská věž*, Alena Antonová *Cesta spásy* a Tomáš Hřivnáč cyklus *Píseň písní*. Řadu této „staré“ edice BIBLOS uzavřel v roce 2013 slovenský výtvarník Dušan Kállay svým souborem *Videnie sv. Jána*. Je zajímavé prohlížet a meditovat tyto grafické soubory na různá biblická témata a žasnout, jak které každý umělec pojal jinak. Grafické listy vytiskli Milan Dřímál a Pavel Dřímál, sazbu a grafickou úpravu prováděl pan Bohuslav Šír.

V roce 2016 vznikla obnovená řada těchto bibliofilských tisků velikosti A5 s názvem: „Edice BIBLOS – nová řada“. Zahájil ji severočeský výtvarník Petr Minka velmi odvážným souborem *Biblické ženy*. Následovala poetická *Cesta do Betléma* vynikající umělkyně Daniely Benešové (2017), dále například soubor *Vezmi svůj kříž*, tedy křížová cesta od Karla Musila, kterou plánujeme vystavit v naší katedrále. Výtvarník Michal Novák zpracoval téma potopy (Když nastaly deště). Jako poslední je prozatím soubor *Deset ran egyptských* od tábořské výtvarnice, akad. malířky Marie M. Šechtlové.

Kromě této „malé“ edice BIBLOS vyšlo v letech 1974–2011 celkem 10 grafických edic „Velký“ BIBLOS, tištěných na formát A3. Mezi perly této velké řady

patří například *Jan Křtitel* od Jindřicha Pilečka (1988) nebo *Genesis* od Jana Híska (2011). Dále vydalo Nakladatelství KGB ve své edici *Opál* v netypickém formátu též některá biblická témata: Jaroslav Dajč (*Půjdem spolu do Betléma*) či Jan Hísek (*Jonáš*).

Pro představu, jak některé z výše uvedených grafických souborů s biblickými tématy vypadají, přikládám ikonografii.

Alois Sassmann
Foto: archiv autora

Osmisměrka

Dnešní světice je velmi ctěna na Balkáně a dávají se ji různé přídomečky, např. Trnovská, Balkánská, Bulharská a jiné. Pocházela z města Epivat v Thrákii, což je území v dnešním Turecku. Už jako dítě se měla zasvětit Bohu a záhy začala toužil po poustevnickém životě. To se podle jedné legendy nelíbilo jejím rodičům, kteří byli bohatí a jistě měli své plány, kterak dceru výhodně provdat. Proto, jako mnohé jiné před ní i po ní, utekla z domu. Podle jiných pramenů měla odejít do ústraní až po smrti rodičů. Ať tak či onak její kroky vedly do Chalcedonu. To je město, kde roku 451 zasedal koncil, který odsoudil monofyzitismus a vyznal

plné lidství i božství Ježíše Krista. Ale zpět k naší dnešní svatě. V přísné askezi pak žila nejprve ve městě Herakleia, pak v Jeruzalémě a Konstantinopoli, aby nakonec dožila ve vesnici Kallikrateia. Za svého života měla mít vidění Panny Marie a během pobytu také anděla, který ji řekl, že se má vrátit do vlasti. Pro zajímavost je možno ještě uvést, že má dvě jmennovkyně. Ta s přídomečkem Římská, žila ve 2. století a zemřela jako mučednice. Ta druhá z přídomečkem z *Ikonia* také zemřela jako mučednice, ovšem ve století třetím. Jméno, které naleznete v tajence, znamená v překladu z řečtiny *pátek*.

Připravil Kamil Kozelský

A	D	F	P	A	H	O	B	L	Í	K	T	R	A	S
T	O	I	E	V	O	L	U	C	E	V	I	S	A	M
S	V	G	I	N	K	O	U	S	T	Ě	T	K	E	K
E	Á	U	Y	N	S	L	Á	M	A	T	U	V	N	A
C	N	R	K	O	Č	K	A	F	O	I	L	É	K	S
I	S	A	Č	C	A	Í	S	O	R	N	Z	Č	N	T
N	P	N	I	L	A	N	E	R	D	A	I	B	Á	R
E	R	T	L	E	K	V	C	M	B	Ž	S	T	D	O
Ř	I	K	S	H	N	O	N	A	L	T	Á	Ú	O	L
T	N	A	E	Á	E	L	A	C	N	R	K	R	B	R
S	T	B	J	R	T	S	S	E	E	A	K	N	A	H
E	E	E	K	N	S	Á	E	Z	Z	J	T	N	E	G
S	R	L	B	A	Í	O	N	L	I	E	P	E	E	T
A	K	R	Ě	M	M	I	E	V	E	K	R	M	M	K
B	A	Č	K	O	R	A	R	O	V	T	O	P	A	S

ADRENALIN BAČKORA BAZÉN CESTA DŮKAZ EVOLUCE FIGURANTKA
 FORMACE GARÁŽ HANKA HOBLÍK INKOUST INZERÁT JESLIČKY KABEL
 KASTROL KOČKA KVĚTINA LŽIČKA MASIV MÉRKA MÍSTENKA MONITOR
 MRKEV NÁDOBA NÁVOD NOCLEHÁRNA POTVORA RENESANCE
 SESTRĚNICE SLÁMA SLOVNÍK SMETANA SPRINTERKA TITUL TRAJEKT

Kandidáti na podzimní synodu

Darina Bártová

Farnost: Praha, sv. Máří Magdaléna

Délka členství v církvi: 13 let

Mám zájem o práci v: pastorační komisi

Osobní medailonek:

vzdělání: VŠCHT Praha, PhD. kybernetika; ETF UK Mgr. evangelická teologie; práce: odb. asistent VŠCHT, knihovna SKC.

K pokusu ještě jednou se přihlásit do této komise mne motivuje dosavadní harmonická spolupráce se Soňou Sochorovou. Práce nás baví a zda za námi zůstává něco smysluplného, musí posoudit druzí. V hlavě však ještě pár nápadů máme a chtěli bychom se pokusit (třeba i s dalšími, kdo budou ochotni se pustit do práce) je realizovat a svou malou troškou přispět k tomu, aby církev žila.

Petr Kamínek

Farnost: Starokatolická katedrální duchovní správa

Délka členství v církvi: 11

Mám zájem o práci v: právní komisi

Osobní medailonek:

Narodil jsem se v roce 1972, od mládí jsem působil v turistickém (dnes skautském) oddíle a ve skautu jsem činný dodnes. Vystudoval jsem Matematické modelování na MFF UK. V průběhu studií jsem přijal křest v Církvi bratrské, v roce 2011 jsem vstoupil do Starokatolické církve. Jsem ženatý, mám dva syny. V současnosti pracuji v Komerční bance, kde navrhuji fungování IT systémů.

Byl jsem členem právní komise už v uplynulém období. Začal jsem pracovat na novém Ekonomickém řádu, práci jsem ale ze zdravotních důvodů nedokončil. Chtěl bych dosáhnout toho, že Ekonomický řád bude připraven, opřipomínkován farnostmi i Synodní radou a předložen příští Synodě ke schválení.

Kamil Kozelský

Farnost: Český Těšín

Délka členství v církvi: 10 let

Mám zájem o práci v: synodní radě

Osobní medailonek:

Letos jsem oslavil pětáctýřicáté narozeniny. Žiji ve Staříči na severu Moravy. Maturitu jsem získal z oboru Veřejnosprávní činnost. Poté jsem vystudoval teologii na Katolické teologické fakultě UK v Praze. Jsem již přes rok vysvěcen na kněze a působím v Českém Těšíně, kde každoročně pořádáme Týden duchovní obnovy. Působím i v Ostravě, kde s podporou bratří a sester z Těšína usilují o vznik nové farnosti. Jsem ženatý a mám tři děti, z toho nejstarší syn se již osamostatnil. Mé děti mi dělají velkou radost. Živím se jako obchodník v oblasti průmyslové automatizace.

Všichni mě vlastně zprostředkovaně znáte skrze mé články v časopise Communio, kam pravidelně přispívám a kde jsem členem redakční rady. Je to jedna z činností, která mě baví. Stejně tak mě naplňuje také má činnost v synodní radě, kam jsem byl minulou synodou zvolen.

V této činnosti bych rád pokračoval. Domnívám se, že je to smysluplná činnost, která přispívá (alespoň se o to celá rada snaží) k rozvoji naší církve. Mohu říci, že jsem žádné zasedání nevynechal a budu rád, když mě i tentokrát pocítíte svou důvěrou.

Vojtěch Měřička

Farnost: Starokatolická katedrální duchovní správa

Délka členství v církvi: 1

Mám zájem o práci v: liturgické komisi, komisi pro ekonomické strategie

Osobní medailonek:

Vzděláním jsem teolog, vystudoval jsem HTF UK, obor teologie a psychosociální vědy. Působil jsem jako nemocniční kaplan na LDN a v hospici při doprovázení umírajících a jejich rodin, krátce také jako sociální pracovník. Zároveň se přes 13 let věnuji (pracovně) ekonomii a financím (korporátní i soukromá klientela). V současné době podnikám, jsem ředitel zdravotního a sociálního úseku projektové společnosti DelpSys, s. r. o.

a metodik v projektech ESF pro Magistrát hlavního města Prahy pro oblast bezdomovectví. Věnuji se také inovacím pro přímou péči o těžce nemocné jako metodik a evaluátor pro European Ageing Network. Působil jsem při ÚNV a otevřel první ambulanci paliativní medicíny. Jsem původně římský katolík, který po dlouhém zvažování, hledání a rozlišování přešel k SKC, kterou vnímám jako svoji domovskou církev. Zároveň jsem kaplanem a novicmistrem Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského a věnuji se dalším charitativním aktivitám. V soukromém životě jsem 7 let ženatý a vychovávám 2, perspektivně 3 děti (jsme v radostném očekávání). O letošních letnicích jsem přijal akolytát u SKC a pokračuji dál v duchovenské formaci kazatelské, jáhenské... a dá-li On, i kněžské. Hovořím plynule anglicky (vč. odborné finanční a projektové angličtiny), konverzačně německy, základy rusky a latinsky.

Rád bych po několika rozmluvách se svým administrátorem dal „do služby“ to, co jsem se mohl naučit. V oblasti financí mám odborné certifikace pro kompletní pojišťovnictví, investice a úvěry a 13 let praxe. V oblasti liturgiky a duchovního života rád dal do služby své znalosti a zkušenosti, mimo jiné v oblasti pastorační mládeže, ale také udržení a rozvoj současných zvyklostí. Rád bych naslouchal a hleděl na potřeby místních farností, nemám ambice „změnit svět“. Rád bych posloužil, pokud budu moci.

Martin Dominik Polínek

Farnost: Zlín

Délka členství v církvi: 22

Mám zájem o práci v: synodní radě

Osobní medailonek:

Mám vysokoškolské vzdělání v oboru speciální pedagogika a terapie. Pracuji jako divadelní pedagog, terapeut, speciální pedagog a odborný asistent na Univerzitě Palackého v Olomouci. Jsou mi blízká témata týkající se problematiky lidí s jinakostí a lidí v obtížných životních situacích. Jsem vedoucím inkluzivního divadelního souboru pro herce s poruchou autistického spektra. Žiji ve Zlíně s manželkou a dvěma dětmi. Mám zkušenosti s prací v synodní radě; byl jsem členem jedno volební období. Pravidelně se účastním jako synodál starokatolických synod.

Důvody mojí kandidatury do synodní rady jsou tyto: Spoluzakládal jsem starokatolickou obec ve Zlíně, jsem jejím předsedou dlouhá léta a byl jsem v minulosti též členem synodní rady. Na základě těchto zkušeností vnímám za sebe potřebu podílet se kontinuálně na řízení církve; cítím se být aktivní součas-

tí starokatolického společenství nejen na lokální úrovni. Ze svého profesního života pedagogického i terapeutického mohu nabídnout církvi zkušenosti a pohledy, které přesahují teologická témata a korespondují se sociálními aktivitami církve. Myslím, že bych byl přínosný v oblasti formování přístupu církve k práci s lidmi (nejen) s jinakostí, se sociálními problémy a psychickými problémy, ale mohl bych také přispět v oblasti supervize duchovních, kteří se setkávají s problémy svých farníků v souvislosti s jejich psychickým prožíváním, s jejich mezilidskými vztahy apod.

Alois Sassmann

Farnost: Tábor

Délka členství v církvi: 26 let

Mám zájem o práci v: pastorální komisi

Osobní medailonek:

Vyučen prodávčem elektrotechnického zboží, maturita na Střední škole ekonomie a obchodu v Českých Budějovicích. 1976–1982 prodavač, 1982–1985 skladník a poté referent odbytu v podniku Agrozet. Roku 1985 sanitář v Úrazové nemocnici v Brně (oddělení pooperační a těžkých popálenin). V letech 1982–

1993 člen kongregace salesiánů Dona Boska, tajná pastorační s dětmi a mládeží. V letech 1982–1985 tajné studium filosofie a teologie (Jiří Zezula-Josef Zvěřina a jeho okruh) v rámci salesiánské kongregace, v letech 1985–1990 studium filosofie a teologie veřejně na CMBF Litoměřice, od roku 1990 opět pod UK Praha. Na jáhna i kněze vysvěcen roku 1990. V letech 1990–1996 (leden) pastorační v ŘKC (Strakonicko, Pelhřimovsko), Roku 1993 na vlastní žádost uvolněn z kongregace salesiánů. Dne 24. 9. 1996 přestup i s rodinou do starokatolické církve a přijetí do kléru. Ženatý (oddán roku 1996), manželka Alena, tři již dospělé děti, jedno vnouče.

Jsem přesvědčen, že za 31 let pastorační práce mám zkušenost s prací s dětmi, mládeží i se seniory i s pastorační veskrze necírkevní, civilní aktivitu mezi lidmi na přednáškách a v médiích.

Soňa Sochorová

Farnost: Tábor

Délka členství v církvi: 9 let

Mám zájem o práci v: pastorální komisi

Osobní medailonek:

V Praze jsem vystudovala bakalářský obor Čeština v komunikaci neslyšících a magisterský obor Speciální pedagogika. Pracovala jsem jako vychovatelka na internátu v ZŠ pro sluchově postižené. V roce 2013 jsme se s manželem vzali v kostele sv. Filipa a Jakuba v Táboře, stali jsme se členy farnosti a od té doby si tam šťastně žijeme :-)) Společně máme 4 děti.

Do komise kandiduji již podruhé. Troufám si říct, že se stejným nadšením jako před třemi lety :) S Darinou jsme vytvořily fungující tým. Já nosím šílené nápady a ona krotí mé nadšení a uvádí mě do reality. A do finální podoby. Myslím, že se nám takto v minulosti povedlo pár hezkých věcí. Upřímně, bez ní by to nefungovalo, takže nás, prosím, případně zvolte obě :-D Co se týče vizí, věřím, že ještě máme co nabídnout. Pomýšlíme na vydání kompletního sešitu liturgických období, komiksové zpracování starokatolické historie, průvodce starokatolickými farnostmi a památkami s nabídkou družení se s členy farností, detektivní hru z biblických příběhů a tak dále. No, možná je to práce ještě ne na jedno ale dvě volební období dopředu :) Každopádně chuť a nápady zatím máme. PS: Jsem 8 let na rodičovské dovolené. Pamatujte na mé duševní zdraví. Kdy jindy můžu říct manželovi, vezmi si všechny čtyři děti a nechte mě celý víkend pracovat u počítače?;-))

Petr Jan Vinš

Farnost: Starokatolická katedrální duchovní správa

Délka členství v církvi: 15 let

Mám zájem o práci v: synodní radě, teologické komisi, liturgické komisi, komisi pro ekonomické strategie

Osobní medailonek:

Narodil jsem se v Praze do nevěřící rodiny. Po maturitě na gymnáziu jsem studoval teologii a religionistiku na HTF UK v Praze a následně postgraduálně biblistiku v Bernu a Tel Avivu. V roce 2008 jsem přijal jáhenské a v roce 2009 kněžské svěcení. Dnes vedu společenství při katedrále sv. Vavřince v Praze. Kromě toho jsem pátým rokem generálním sekretářem Ekumenické rady církví v ČR a přednáším na FF UK v Praze. Ve volném čase se rád věnuji překladům prózy a poezie.

Na 50. synodě před třemi lety jsem byl zvolen do Synodní rady a v této práci bych rád pokračoval. V rámci teologické a liturgické komise bych rád pokračoval v rozdělané práci, která se týká katechismu a liturgických knih pro obřady žeh-

nání. Můj zájem o práci v ekonomické komisi se úzce pojí s mou prací v Synodní radě, protože Synodní rada nese zodpovědnost za ekonomickou politiku církve.

Lukáš M. Vytlačil

Farnost: Starokatolická katedrální duchovní správa

Délka členství v církvi: 4

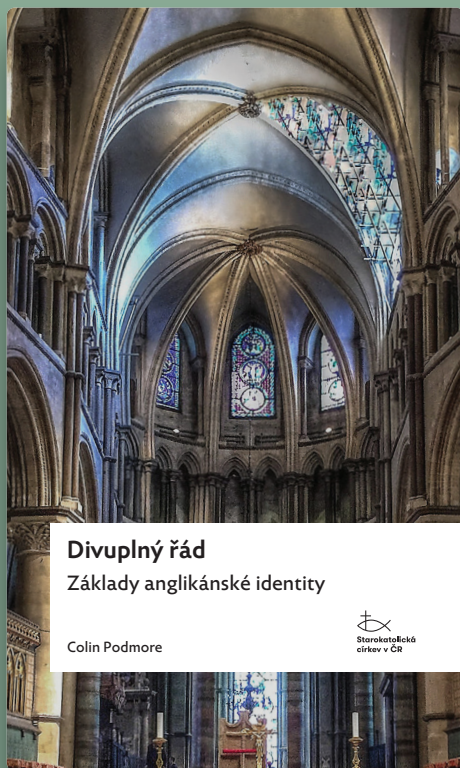
Mám zájem o práci v: synodní radě, komisi pro diakonii, liturgické komisi

Osobní medailonek:

Profesí jsem flétnista, historik a muzikolog. Absolvoval jsem Pedagogickou a Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. V současné době působím v Národním památkovém ústavu a na Konzervatoři Jana Deyla, v l. 2013–2022 jsem pracoval také na Akademii věd ČR. Vedle toho jsem kaplanem Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského a členem Lazariánské pomocné služby, kde se věnuji charitě. V naší církvi sloužím jako akolyta v chrámu sv. Vavřince, jsem členem zdejší farní rady a církevní liturgické komise. V r. 2020 jsem také převzal ve-

dení časopisu Communio. S manželkou Veronikou a dvěma dětmi žijeme v Praze.

V synodní radě bych chtěl nabídnout zejména zkušenosti získané vedením nejrozličnějších projektů i pracovních týmů a přispět k fungování organizačních věcí církve. Jedním z důležitých úkolů synodní rady je dobré hospodaření s prostředky, aby se zajistilo stabilní zázemí pro činnost církve. V rámci dostupných možností bych se však chtěl také pokusit iniciovat aktivity, jejichž výsledkem by bylo postupné formulování identity české starokatolické církve. To vnímám jako důležité pro srozumitelnou komunikaci s veřejností, které potřebujeme umět sdělit kdo jsme, v čem jsme specifičtí a co přináší a nabízí starokatolická cesta křesťanství. V komisi pro diakonii mohu zúročit praxi z charitativní oblasti a přispět ke vzniku platformy, která umožní pořádání a koordinaci dobročinných církevních aktivit. Charitní činnost patří k důležitému aspektu křesťanství a vedle aktivit konkrétních farností je určitě žádoucí, aby existovala též aktivita na úrovni celocírkevní, která by byla nejen organizátorem aktivit, ale farnostem by v případě potřeby mohla nabídnout i poradenství.

Vychází český překlad knihy

Divuplný řád.

Základy anglikánské identity

Zájemci se mohou obracet na své faráře.

Najdete nás také na webu a sociálních sítích!

www.starokatolici.cz

www.facebook.com/starokatolici.cr

Přihlašte se také k odběru novinek na www.starokatolici.cz/newsletter

**Starokatolická
církev v ČR**